

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

«Відтворення англійської фінансово-економічної термінології українською мовою (на матеріалі текстів онлайн новин)»

Кваліфікаційна робота
Освітнього ступеня «бакалавр»
студентки 4 курсу бакалаврату
освітньої програми
**«Переклад з англійської та
другої західноєвропейської мови»**
спеціальність - 035.041 Філологія
(германські мови та літератури
(переклад включно),
перша - англійська)
Дар'я Петрівна ПИСАРЧУК
Науковий керівник:
к.філол.н., доц. Сергій СКРИЛЬНИК

«Допущено до захисту»
Протокол засідання
кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови
протокол №13 від «03» червня 2024 року
в.о.завідувача кафедри _____ (підпис)
к.філол.н. Олена Підгрушна

КИЇВ
2024

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ	5
1.1. Формування термінів сучасного економічного дискурсу англійської мови.....	5
1.2. Дослідження проблеми запозичень в економічній термінології.....	11
1.3. Поділ англومовних економічних термінів	14
Висновки до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ У ЗМІ	19
2.1. Специфіка перекладу англومовних економічних термінів у текстах новин у мережі Інтернет.....	19
2.2. Різноперекладні англійські економічні терміни.....	21
Висновки до розділу 2	23
РОЗДІЛ 3. СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ У ПРОСТОРІ ЗМІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	24
3.1. Способи перекладу економічних текстів	24
3.2. Значення контексту при перекладі англومовних економічних термінів... ..	28
3.3. Специфіка перекладу англійських економічних термінів українською мовою на матеріалі текстів онлайн новин ВВС.....	30
Висновки до розділу 3	34
ВИСНОВКИ	36

ВСТУП

Актуальність теми дослідження.

Домінування англійської мови у сфері міжнародних фінансів та економіки призвело до зростання обсягів інформації, що публікується англійською мовою, у тому числі статей онлайн-новин. Ця тенденція підкреслює необхідність якісних перекладів та відтворення англійської фінансово-економічної термінології українською мовою. Точний переклад таких термінів має вирішальне значення, щоб уникнути серйозних наслідків, а чітке та недвозначне спілкування є важливим у сферах, пов'язаних з фінансами та економікою.

Оскільки українська економіка продовжує розвиватися, виникає потреба в оновленні та збагаченні української фінансово-економічної термінології. Важливо не лише запозичувати англійські терміни, але й адаптувати їх до української мови та створювати власні еквіваленти.

Незважаючи на актуальність проблеми, досліджень з перекладу та відтворення англійської фінансово-економічної термінології українською мовою не так багато, тому це дослідження має на меті зробити значний внесок і допомогти унормувати використання таких термінів.

Практичне значення дослідження полягає в його потенціалі для покращення якості перекладу статей онлайн-новин та інших економічних матеріалів, що робить його корисним для перекладачів, економістів, фінансистів, журналістів та інших професіоналів, які працюють як з англійською, так і з українською мовами. Використання статей онлайн-новин як джерела матеріалів дозволяє комплексно проаналізувати використання англійських фінансових та економічних термінів українською мовою, що потім може бути використано для розробки рекомендацій щодо їх оптимального перекладу та відтворення.

Мета роботи - вивчення та систематизація процесів перекладу англійської фінансово-економічної термінології українською мовою на прикладі текстів онлайн новин.

Для досягнення зазначеної мети потрібно вирішити такі завдання:

1. Аналіз формування термінів в сучасному економічному дискурсі англійської мови.
2. Вивчення проблем запозичень в економічній термінології.
3. Класифікація англійських економічних термінів.
4. Визначення специфіки перекладу англійських економічних термінів у текстах новин українською мовою.
5. Аналіз різноперекладних англійських економічних термінів.

Об'єктом дослідження є тексти, які містять фінансово-економічну термінологію англійською мовою.

Предметом дослідження є особливості перекладу англійських економічних термінів українською мовою на матеріалі текстів онлайн новин.

У роботі використовуватимуться такі **методи**: аналіз літературних джерел, порівняльний аналіз, контент-аналіз, та емпіричні методи.

Теоретичне значення результатів. Результати дослідження сприятимуть розумінню особливостей перекладу англійської фінансово-економічної термінології українською мовою в контексті онлайн новин, що може бути корисним для лінгвістів, перекладачів та журналістів.

Практичне значення результатів. Результати роботи можуть бути використані для покращення якості перекладу економічних текстів у засобах масової інформації та підготовки фахівців у галузі перекладу.

Наукова новизна. Наукова новизна полягатиме у систематизації та аналізі перекладацьких особливостей англійської фінансово-економічної термінології в контексті сучасних онлайн новин.

Інформаційна база. Дослідження буде базуватися на роботах вітчизняних та зарубіжних вчених, а також на матеріалах онлайн новин.

Структура роботи. Робота буде організована у трьох розділах, які включатимуть теоретичні та практичні елементи дослідження, а також висновки та список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ

1.1 Формування термінів сучасного економічного дискурсу англійської мови

У сучасному світі, де економічна активність стає все більше взаємопов'язаною та міжнародною, розуміння та використання адекватної термінології в економічному дискурсі набуває особливої необхідності. Враховуючи це, науковці та експерти в галузі економіки зосереджують свою увагу на розробці та аналізі унікальної термінології, яка відповідає сучасним реаліям та тенденціям.

Економічний дискурс є специфічним типом мовленнєвої діяльності, який пронизує всі сфери економічної діяльності та комунікації. Він охоплює такі елементи, як управління, фінанси, бізнес, торгівля, інвестиції та багато інших. Економічний дискурс використовує спеціальну термінологію, концепції та структури, які визначають обмін інформацією в цій галузі. Він може приймати різні форми, такі як публікації, лекції, переговори, економічні звіти, статті та інші засоби комунікації [1].

Один з основних елементів економічного дискурсу - це постійне створення нових термінів, які відображають сучасні реалії та виклики економічного життя. Цей процес відбувається відповідно до змін у глобальних умовах та швидкого технологічного прогресу. Нові терміни виникають як відповідь на виклики сучасності, такі як зміни клімату, економічна нестабільність та інші глобальні проблеми. Вони відображають нові підходи, концепції та інновації, які формують економічну діяльність.

Нова лексика, пов'язана з економічними поняттями, сформувала значну групу нововведень в англійській мові за останні кілька десятиліть. Тому актуальним є визначення шляхів збагачення англійської економічної терміносистеми. Зростаючий інтерес до вивчення особливостей економічних термінів в

англійській мові також обумовлений їхнім посиленням впливом на розвиток словникового запасу сучасних мов. З одного боку, виявлення мовних ресурсів і засобів вираження спеціальних понять сприяє впорядкуванню та систематизації англійської економічної терміносистеми, а з іншого - забезпечує вдосконалення лінгвістичної підготовки фахівців у галузі перекладу та економіки.

При формуванні термінів сучасного економічного дискурсу в англійській мові спостерігається семантична деривація - це процес появи семантично похідних значень, конотацій, тобто процес розширення семантичного змісту слова, який спочатку призводить до виникнення семантичного синкретизму, що зникає зі збільшенням частоти вживання слова з новим похідним значенням.

Економічний дискурс складається з двох ключових компонентів: цілей та учасників. Перший передбачає встановлення взаємовигідних відносин у області економіки, зокрема в системі «товар-гроші-товар». Н. Ковальська підкреслює, що учасниками економічного дискурсу є як фізичні, так і юридичні особи, які беруть участь у товарообміні. З одного боку, це бізнес та експерти, наприклад, економісти, а з іншого - споживачі, тобто приватні особи, які звертаються до них. Такий дискурс - це унікальна взаємодія учасників у сфері підприємницьких, комерційних, фінансових та податкових відносин. Як результат, економічний сектор робить свій внесок у формування дискурсу, визначаючи стратегії та тон спілкування, стиль, жанр текстів, їхню структуру тощо. Сюди можна віднести підприємництво, фінанси, міжнародну торгівлю [14]. Водночас для розуміння економічного дискурсу важливо враховувати культурний контекст, у якому відбуваються ці економічні та соціальні процеси.

Економічний дискурс охоплює широкий спектр комунікації, пов'язаної з економічними питаннями [5]. Окрім того, до його основних елементів відноситься використання специфічної термінології, концепцій та структур, які характеризують мовленнєвий обмін інформацією в галузі економіки. Ця

термінологія використовується для точного та ефективного вираження економічних ідей та процесів.

Розвиток економічного дискурсу залежить від широкого спектру факторів, включаючи зміни в глобальних економічних умовах, технологічний прогрес, культурні та соціальні зміни. Аналіз визначення та формування нових термінів у рамках економічного дискурсу є суттєвим для розуміння та адекватної інтерпретації економічних явищ. Такий підхід дозволяє відстежувати та аналізувати еволюцію економічної термінології в контексті великомасштабних змін, що відбуваються в світі.

Необхідно розуміти, що економічний дискурс не обмежується лише технічними аспектами, але є соціокультурним явищем, що відображає взаємодію між економічною діяльністю та суспільством в цілому. Такий підхід допомагає розкрити не лише технічні елементи економічного мовлення, але й його вплив на культурні та ідентичні елементи сучасного суспільства. Тому, подальше вивчення та аналіз еволюції економічного дискурсу відкриває широкі можливості для розуміння глибинних змін у сучасній економіці та сприяє розвитку наукових підходів до вивчення цього складного та постійно змінного явища.

Вплив технологічного прогресу, який проявляється у стрімкому розвитку інновацій та технологій, активно сприяє формуванню нового термінологічного складу економічного дискурсу. Впровадження сучасних технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та інші, породжує необхідність у створенні та узагальненні нових термінів для належного висловлення нових концепцій та явищ у сфері економіки. Глобалізація, що характеризується зростанням світової економічної взаємодії та злиттям ринків також призводить до появи нових термінів, які відображають глобальні елементи економічної взаємодії. Вивчення цих термінів стає об'єктом наукового дослідження з метою визначення їхнього походження, значення та ролі у реалізації глобальних економічних процесів.

Більше того, актуальні сучасні явища, такі як зміна клімату, криптовалюти та інші, також породжують нові терміни у економічному дискурсі. Ці терміни відображають нові тренди, виклики та можливості, що виникають у сучасній економіці [2].

Формування нових термінів у рамках економічного дискурсу відбувається через різні механізми. Одним із них є процес адаптації та застосування загальноживаних термінів з інших галузей для позначення нових економічних концепцій. Наприклад, термін "екосистема" використовується для опису взаємодії різних суб'єктів у природних системах, але також був адаптований для використання в економічному контексті для опису взаємодії між різними компаніями та інституціями.

Інший механізм формування нових термінів полягає у створенні нових словосполучень та поєднань уже існуючих термінів. Наприклад, термін "фінтех" походить від поєднання слів "фінанси" та "технології" і використовується для опису застосування нових технологій у фінансовій сфері. Також виникають нові терміни через впровадження нових парадигм та концепцій у економічну науку. Наприклад, термін "спільна економіка" використовується для опису економічних моделей, що базуються на спільній власності та співробітництві між учасниками.

Після проведеного наукового аналізу виявляється, що вплив сучасних явищ на економічний дискурс виявляється не лише як технічний елемент, але і як складна соціокультурна взаємодія, що потребує глибокого і наукового підходу для розкриття всіх елементів його динаміки та еволюції [6].

Також об'єктом аналізу є терміни, пов'язані з глобальними економічними явищами, такими як глобалізація, міжнародна торгівля та транснаціональний бізнес. Вивчення цих термінів дозволяє визначити вплив глобальних процесів на термінологічний апарат економічного дискурсу.

Таблиця 1.1

Специфічні випадки та приклади формування термінів, які стають важливими в економічному дискурсі

Сегмент економіки	Процес	Приклади
Банківська справа	Запозичення з інших мов	кредит-дефолт-своп, хеджування, форвардний контракт
Фінанси	Творення нових слів	інвестиційний банкінг, фінансова інфраструктура, фінансовий посередник
Маркетинг	Абревіація	SEO, SEM, CRM, ВВП
Підприємництво	Утворення складних слів	стартап, бізнес-модель, бізнес-план
Трудовий ринок	Використання метафор	сині комірці, тіньовий сектор
Економічна політика	Творення неологізмів	дерегуляція, макрорегулювання, фінансова стабільність

Ці процеси можуть відбуватися як незалежно один від одного, так і в комбінації. Наприклад, термін "кредит-дефолт-своп" утворився через запозичення з англійської мови та подальше утворення складного слова. Термін "фінансовий посередник" утворився шляхом створення нового слова, що поєднує в собі "фінансовий" і "посередник". Створення нових термінів в економічному дискурсі — це вагомий процес, що відображає зміни в економіці. Ці нові терміни допомагають чітко та однозначно описувати нові економічні явища та процеси.

Отже, ретельне наукове дослідження конкретних випадків формування термінів у економічному дискурсі дозволяє розуміти механізми та деталі цього процесу, а також виявляти головні тенденції у розвитку економічної термінології. Такий підхід дозволяє глибше зануритися у сутність створення

нових термінів, аналізуючи їхнє впливове значення та відображення змін в економіці.

1.2 Дослідження проблеми запозичень в економічній термінології

Дослідження проблеми запозичень у сфері економічної термінології є головним етапом у розкритті та розумінні мовленнєвих особливостей та еволюції термінологічного апарату. Це важливе завдання наукового дослідження передбачає аналіз впливу та наслідків використання запозичених термінів з інших мовних систем на якість економічного висловлення.

Глибокий аналіз механізмів та причин виникнення запозичень у економічній термінології виокремлюється як суттєвий етап дослідження, оскільки цей процес тісно пов'язаний з необхідністю оперативного впровадження новітніх концепцій та понять, що активно розгортаються в інших економічних середовищах. Такий підхід дозволяє краще розуміти динаміку та тенденції лінгвістичного впливу в економічній науці та забезпечує обґрунтованість мовленнєвих стратегій у сучасному глобальному економічному середовищі.

Однією з вагомих причин появи запозичень є глобалізація, швидкі зміни в економіці та розширення міжнародного співробітництва між Україною та іншими країнами світу. Це стало причиною стрімкого надходження англійської лексики в українську мову. Запозичення також можуть бути пояснені необхідністю називати українською мовою явища, які вже існують в англійській мовній світовій практиці. Відносини між Україною та зарубіжними країнами, особливо англійськими, призвели до приєднання англійської лексики в українську мову [8].

Дослідження механізмів запозичень в контексті економічної термінології надає можливість визначити, яким чином здійснюється перенесення термінів з однієї мовної системи в іншу та які саме фактори визначають вибір певних слів для інтеграції в економічний лексикон. Аналіз таких механізмів розкриває

необхідні елементи культурно-мовної взаємодії та показує, як економічні зміни впливають на формування нового словникового запасу.

Таблиця 1.2

Аналіз впровадження іншомовних термінів

Критерій	Характеристика	Приклад	Переваги	Недоліки
Загальна характеристика	Походження з іншої мови	кредит-дефолт-своп, хеджування, форвардний контракт	- Забезпечують точність та однозначність у передачі інформації; - Відображають нові явища та процеси, які виникли в результаті взаємодії з іншими культурами; - Покращують комунікацію між представниками різних мовних спільнот.	- Можуть ускладнити розуміння мови для неосвічених людей; - Можуть призвести до забруднення мови, якщо їх вживати без необхідності.
Етимологія	Походження слова	кредит-дефолт-своп - поєднання англійських слів "credit", "default" і "swap"; хеджування - поєднання англійських слів "hedge" і "ing"; форвардний контракт - поєднання англійських слів "forward" і "contract".	- Забезпечують прозорість походження слова та його значення; - Полегшують запам'ятовування слова.	- Можуть бути незрозумілими для людей, які не володіють цією мовою.
Форма	Спосіб утворення	кредит-дефолт-своп - складне слово; хеджування - неологізм; форвардний контракт - аббревіатура.	- Забезпечують точність та однозначність у передачі значення; - Полегшують запам'ятовування слова.	- Можуть бути незрозумілими для людей, які не володіють цією мовою.

Уживання	Частота вживання	кредит-дефолт-своп - часто вживане слово в економічному дискурсі; хеджування - часто вживане слово в економічному дискурсі; форвардний контракт - часто вживане слово в економічному дискурсі.	- Забезпечують ефективність комунікації; - Полегшують розуміння мови.	- Можуть призвести до забруднення мови, якщо їх вживати без необхідності.
----------	------------------	--	---	---

Поява великої кількості англіцизмів у сучасній науково-популярній літературі викликає неоднозначну реакцію мовознавців. З одного боку, лінгвісти відзначають певне збагачення мови, наближення за допомогою асимільованих англійських запозичень до світових досягнень в економічній, управлінській, комерційній сферах. З іншого боку, часто буває так, що рідна мова перевантажується та забруднюється іншомовними словами, часто навіть тоді, коли існують українські відповідники [8]. У конкретних випадках перевага того чи іншого критерію може змінюватися. Наприклад, у випадку з терміном "кредит-дефолт-своп" переважає його точність та однозначність, оскільки він використовується для опису складного фінансового явища. У випадку з терміном "хеджування" переважає його частота вживання, оскільки він є поширеним у економічному дискурсі.

Розгляд проблеми запозичень в економічній термінології вимагає не лише визначення лінгвістичних особливостей, але і аналізу впливу культурних варіацій, що можуть виникати при використанні термінів з різних мов. Це є головним елементом, оскільки культурний контекст може суттєво впливати на сприйняття та розуміння економічної інформації, а також на уніфікацію мовлення у сфері економіки [19].

Перше, що необхідно врахувати, це розмаїття культурних концепцій та варіацій, які можуть існувати за межами мови. Різні країни можуть мати власні підходи до тлумачення економічних понять та використовувати різні терміни для позначення схожих концепцій. Дослідження культурних елементів, використання термінології дозволяє виявити та зрозуміти ці відмінності. Подальший крок - визначення впливу цих культурних варіацій на зрозумілість економічного мовлення. Лінгвістичні особливості та нюанси можуть стати перешкодою для чіткого розуміння термінів у міжнародних економічних обговореннях. Розуміння того, наскільки це впливає на сприйняття інформації, дозволяє визначити можливі шляхи уніфікації мовлення та полегшення комунікації.

1.3 Поділ англомовних економічних термінів

Економічний термін - це слово або словосполучення, штучно створене або взяте з природної мови, яке точно відображає поняття професійної та наукової діяльності фахівців у галузі економіки та бізнесу, а також пов'язане з іншими термінами, утворюючи економічну термінологію [7, с. 173].

Однією з головних причин поділу економічних термінів є їхня різноманітність та об'єм. Економіка охоплює численні аспекти, від фінансів і маркетингу до логістики та управління проектами [18]. Кожна з цих галузей має свою унікальну термінологію та поняття. Поділ їх на категорії допомагає структурувати цей величезний обсяг інформації.

Існує кілька підходів до поділу англомовних економічних термінів на категорії, що ґрунтуються на різних критеріях.

1. Поділ за галузями або сферами:

Фінанси: Терміни, пов'язані з банківською справою, інвестиціями, страхуванням і фінансовими ринками (наприклад, "stock market" (фондовий ринок), "inflation" (інфляція), "interest rate" (процентна ставка));

Бухгалтерський облік: Терміни, пов'язані з фінансовою звітністю, аудитом та оподаткуванням (наприклад, "debit" (дебет), "credit" (кредит));

Економіка: Терміни, пов'язані з економічними теоріями, ринками та системами (наприклад, "supply and demand" (попит і пропозиція), "GDP" (ВВП), "unemployment rate" (рівень безробіття));

Міжнародна торгівля: терміни, пов'язані з експортом, імпортом, тарифами та глобалізацією (наприклад, "balance of trade" (торговий баланс), "exchange rate" (курси валют), "multinational corporation" (транснаціональна корпорація));

Бізнес-адміністрування: Терміни, пов'язані з менеджментом, маркетингом та організаційною поведінкою (наприклад, "strategy" (стратегія), "leadership" (лідерство)) [20].

2. Категоризація за рівнем специфіки:

Загальноекономічні терміни: Широкі поняття, які можна застосувати до різних економічних контекстів (наприклад, "економіка" (economy), "ринок" (market), "виробництво" (production));

Галузеві терміни: Терміни, які є унікальними для певної галузі або сфери (наприклад, "derivative" (похідний фінансовий інструмент), "hedging" (хеджування), "market capitalization" (ринкова капіталізація));

Технічні терміни: Вузькоспеціалізовані терміни, що використовуються фахівцями в певній галузі (наприклад, "econometric model" (економетрична модель), "fiscal policy" (фіскальна політика), "monetary policy" (грошово-кредитна політика)).

3. Поділ за функцією або призначенням:

Описові терміни: Терміни, які визначають або пояснюють економічні поняття (наприклад, "інфляція" (inflation), "безробіття" (unemployment));

Аналітичні терміни: Терміни, що використовуються для аналізу або інтерпретації економічних даних (наприклад, "correlation" (кореляція),

"regression analysis" (регресійний аналіз), "causality" (причинно-наслідковий зв'язок));

Політичні терміни: Терміни, пов'язані з економічною політикою та прийняттям рішень (наприклад, "фіскальна політика" (fiscal policy), "монетарна політика" (monetary policy), "дерегуляція" (deregulation)).

Необхідність розмежування економічних термінів стає особливо актуальною в умовах глобалізації та стрімкого розвитку міжнародних ділових відносин.

Згідно з дослідженням Т. Толчєєвої, економічну термінологію можна поділити на категорії за частинами мови. Найбільш поширеними є іменники, які позначають поняття, явища, предмети та процеси, притаманні економіці. Прикладами таких термінів можуть бути "abundance" (надлишок), "disability" (непрацездатність) та "fiduciary" (довірена особа). Термінологія, представлена дієсловами, також відіграє суттєву роль, адже вона позначає економічні та фінансові операції, дії та ділові відносини. До таких слів належать "capitalize (on)" (використовувати на свою користь), "captain" (керувати), "cast (up)" (витратити) та "pay" (платити) [33, с. 192].

Прикметники та прислівникові словосполучення вживаються рідше. Прислівники, які описують особливості дій, операцій тощо, найменш представлені в економічній термінології. До них належать "market-wide" (на весь ринок) та "low (at a low price)" (низький, за низькою ціною). Важливо зазначити, що значна частина цих економічних термінів запозичена з латинської мови: "as from", "pro forma", "de facto", "ex-bonus" [33, с. 192].

Окрім цього, Т. Васильєва та Т. Толчєєва досліджують типові структури економічних термінів. Найпоширенішими є словосполучення, що складаються з двох компонентів:

1) Прикметник + іменник: наприклад, "price level" (рівень цін), "sales revenue" (виручка від продажів), "account reconciliation" (звірка рахунків), "tax rate" (податкова ставка);

2) Іменник + прийменник + іменник: (наприклад, return on capital, balance of trade, certificate of deposit, volume of expenditures);

3) Прикметник або дієприкметник + іменник: наприклад, "accounting period" (обліковий\звітний період), "collective bargaining" (колективні переговори), "advisory company" (консалтингова компанія), "owned capital" (власний капітал) [41, с.130].

До багатокomпонентних економічних термінологічних словосполучень належать 1) іменник + іменник + іменник (напр., графік можливостей споживання); 2) прикметник + іменник + іменник (напр., рахунок офіційних транзакцій); 3) прикметник + прикметник + іменник (напр., скорочувальна фіскальна політика); 4) прикметник + іменник + прийменник + іменник (напр, прямий валютний арбітраж); 5) іменник + прийменник + іменник + прикметник + іменник (напр., нестабільність валютного курсу); 6) іменник + прийменник + іменник + прийменник + прикметник + іменник (напр., санкції за невиконання договірних зобов'язань) [33, с. 193].

Економічна термінологія, яка є частиною сучасних економічних наук, подібно до інших термінологічних систем, може бути класифікована за частинами мови. До економічних термінів належать не лише слова та словосполучення, але й різні варіанти скорочень.

Окрім цього, лексиці економічної термінології властиві такі явища, як полісемія, синонімія та антонімія.

Варто зазначити, що вмотивованість економічних термінів може досягатися шляхом метафоричного перенесення.

Отже, класифікація економічної термінології за частинами мови та розуміння її лексичних особливостей дозволяють чітко окреслити цю систему понять та принципів їх формування [9, с.144].

Висновки до розділу 1

У сучасному світі, де економічні зв'язки стають все більш тісними та глобалізованими, знання та використання правильної термінології в економічному дискурсі набувають особливого значення. Як показало дослідження, формування економічних термінів у сучасній англійській мові відбувається під впливом різноманітних чинників, таких як зміни в глобальній економіці, технічний прогрес та поява нових словосполучень. Подальше вивчення та аналіз еволюції економічного дискурсу відкриває широкі можливості для розуміння сучасних економічних трансформацій та сприяє розвитку наукових підходів до вивчення цього динамічного явища.

Дослідження запозичень в економічній термінології є важливим для розуміння мовних особливостей та еволюції термінології. Аналіз причин, механізмів запозичень та їхнього впливу на мову, культуру та комунікацію дозволяє визначити динаміку та тенденції лінгвістичних впливів у сфері економіки. Це також дає змогу оцінити наслідки використання запозичених термінів для якості економічного висловлювання та зрозуміти, як культурні варіації впливають на сприйняття та розуміння економічної інформації.

Подальші дослідження в цьому напрямку допоможуть краще зрозуміти мовні процеси, що відбуваються в сучасній економічній сфері, та сприятимуть розвитку української мови як засобу наукової та ділової комунікації.

Аналіз поділу англійських економічних термінів за частинами мови та типовою структурою показав, що найпоширенішими частинами мови в економічних термінах є іменники та дієслова. Крім того, найпоширенішою структурою економічних термінів є словосполучення, що складається з двох елементів.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ В ЗМІ

2.1 Специфіка перекладу англомовних економічних термінів у текстах новин у мережі Інтернет

Глибокі зміни в умовах глобалізації, різкі економічні трансформації та активне розширення міжнародного співробітництва між Україною та іншими країнами протягом останнього десятиліття призвели до інтенсивного впровадження англійської лексики в українську мову. Це проявляється в необхідності введення в українську лексику нових термінів і категорій, які вже функціонують у світовій практиці, але стали актуальними для української економічної сфери [5].

Тексти в економічній сфері характеризуються високою інформативністю, логічністю, точністю викладу матеріалу та об'єктивністю у наданні інформації читачеві. Окрім лінгвістичних труднощів при перекладі економічних текстів, не менш важливо враховувати їх змістовні особливості, оскільки когнітивні труднощі, які виникають при роботі з іншомовними текстами, не можуть бути вирішені лише за допомогою словників [21]. Це може призвести до непорозумінь, створити психологічну напругу, що позначається на продуктивності праці перекладача, який не може адекватно проаналізувати та передати зміст англійського економічного тексту українською мовою [28].

Під час перекладу економічного тексту з англійської мови на українську перед перекладачем стоїть завдання знайти відповідні українські еквіваленти для англійських економічних термінів. Цей процес може викликати певні труднощі, які потребують ретельного вирішення.

Глибоке розуміння специфіки економічної галузі дозволяє перекладачеві порівняти "картини світу" автора та читача, враховуючи широкий соціокультурний контекст. Завдяки цьому можливо заповнити когнітивні лакуни у мові та забезпечити точний і зрозумілий переклад [22].

Основною метою перекладу економічних текстів є передача інформації на граматичному, лексичному та стилістичному рівнях, а також передача прагматичної функції тексту. При перекладі економічних текстів важливо враховувати, що економіка охоплює різні сфери діяльності, включаючи промисловість, сільське господарство, торгівлю, фондовий ринок і комунікації. Тому в будь-якому тексті необхідно враховувати можливість присутності економічної термінології з інших галузей [24]. Кожна сфера економіки має свої специфічні одиниці, які вимагають пошуку найбільш точного перекладу того чи іншого виразу з урахуванням економічних, правових, політичних і культурних реалій конкретної країни. Важливо дотримуватися ключового принципу економічного перекладу на англійську мову: перекладений текст має бути максимально точним, зберігаючи всі стилістичні особливості, зміст та інші характеристики оригіналу, при цьому адаптований для оптимального сприйняття цільовою аудиторією [13].

Використання транскрипції та транслітерації у інтернет новинах обмежене. Наприклад, слово "crowdfunding", що означає пряме фінансування проекту або бізнесу фізичними особами, не має українського відповідника. У такому випадку ми використовуємо аналог в українській мові - слово краудфандинг. За такою ж схемою ми перекладаємо такі слова, як outsourcing - аутсорсинг, endorsement - індосмент, leverage – леверидж [13]. Розглянемо деякі приклади перекладу новин, які містять вищезгадані терміни: «The real benefits of outsourcing – value beyond the one-time cost saving» - Справжні переваги аутсорсингу – цінність, що виходить за рамки разової економії коштів; «EU Scrutinizes Crypto Influencer Endorsements After High-Profile Crash» - ЄС перевіряє індосмент криптоінфлюенсерів після гучного обвалу ринку.

Описовий метод перекладу часто зустрічається у онлайн новинах. Наприклад, у заголовку новини «Listed company TClarke behind Theatreland's stage lights to go private», слово «listed company» ми перекладемо на українську, як компанія, акції якої продаються на фондовій біржі; «China launches new blue-chip stock

index to push growth sectors» - blue chip – акція, яка спирається на стійкий курс, або акція компанії, що сплачує високі дивіденди.

Окрім того, у інтернет статтях часто застосовується метод калькування.

Розглянемо декілька прикладів: «Britain sees 14% annual rise in missed direct debit payments» - термін «direct debit» перекладаємо, як «прямий дебіт»;

«Stockholders unhappy as tech startup announces large share dilution to fund expansion» - у цьому випадку термін «dilutive effect» перекладаємо, як ефект розмивання (тобто відбувається заміна частини мови - прикметник на іменник);

«Customer acceptance of four types of hospitality value propositions» - «customer acceptance» - це прийняття товару покупцем [25].

Більше того, у сучасних англійських економічних текстах зустрічається велика кількість абревіатур та скорочень. Абревіатури включають звуко-буквені скорочення (CEO, CFO, EPS, IPO) та акроніми (EBIT, EBITDA, FTSE). Така легкість створення абревіатур у наш час призводить до додаткових труднощів, оскільки деякі абревіатури мають кілька значень. Наприклад, скорочення n.p. може мати кілька значень: notes payable - векселі до сплати, net proceeds - чистий дохід, nonpayment - несплата, national product - національний продукт [13]. Тому під час перекладу таких скорочень необхідно звернутись до словників та додаткових інформаційних ресурсів.

2.2 Різноперекладні англійські економічні терміни

Переклад термінів, які мають один чітко визначений еквівалент, зазвичай не становить складності. Значення таких термінів не залежить від контексту, і від перекладача вимагається лише знання відповідного еквівалента. Однак переклад економічних текстів з англійської на українську мову значно ускладнюється, коли йдеться про різноперекладні терміни. Ці терміни, що складаються з двох або більше слів, позначають одне економічне поняття або явище. Їх також називають багатокомпонентними.

Багатоперекладні англійські економічні терміни з однозначним значенням не відрізняються від одноперекладних однозначних термінів за семантичною структурою. У таких випадках кілька варіантів перекладу (дублетів) описують абсолютно однакові поняття. Наприклад, "Consignee" може перекладатися як "вантажоодержувач" або "адресат вантажу", "Consols" - як "консолі" або "консолідована рента", "Futures" (бірж.) - як "угоди на термін" або "ф'ючерсні угоди".

Ситуація з одноперекладними багатозначними економічними термінами має ряд нюансів, які важливо розуміти. По-перше, багатозначність може бути властива не лише термінам з економічної галузі, але й зустрічатися в інших сферах, а також у загальноживаній лексиці. З огляду на те, що багатоперекладних багатозначних термінів значно більше, ніж одноперекладних, виникає потреба у поділі їх на дві групи: а) змішані економічні терміни: до цієї групи належать терміни, які мають значення як в межах економічної термінології, так і в інших терміносистемах, або навіть у загальноживаній лексиці; б) чисті економічні терміни: ця група охоплює терміни, значення яких використовується виключно в рамках економічної терміносистеми. [23].

Змішані економічні терміни мають ширший спектр значень. Наприклад: "Валюта" може використовуватися як синонім слова "гроші", так і для позначення грошової системи певної країни; "Дефіцит" може описувати нестачу товарів, бюджету або ресурсів.

Чисті економічні терміни, навпаки, мають чітко визначене значення, яке використовується лише в економічному контексті. Наприклад: "Амортизація" - це процес поступового перенесення вартості основних фондів на собівартість продукції; "Кон'юнктура" - це сукупність умов, що характеризують стан економіки.

Ця класифікація може спростити роботу перекладача, якщо всі значення багатоперекладних багатозначних термінів будуть збережені в комп'ютерній базі

даних. Такий принцип також може бути корисним при формуванні економічних словників. [3]

Розуміння різниці між змішаними та чистими економічними термінами також має важливе значення для їх точного та коректного перекладу. Перекладач повинен враховувати контекст, в якому вживається термін, щоб правильно вибрати його значення.

Переклад багатокomпонентних термінів ґрунтується на послідовному перекладі кожного його компонента, починаючи з ключового слова. Це слово, як правило, є іменником і несе в собі основне значення терміна. Саме з його перекладу слід розпочинати роботу над терміном, а потім послідовно перекладати кожен семантичну групу.

Існують три основні типи перекладу англійських термінів, залежно від того, наскільки мова перекладу відповідає мові оригіналу: 1) Переклад з використанням еквівалента: цей метод використовується, коли в мові перекладу існує точний відповідник англійському терміну; 2) Пошук аналога: якщо точного еквівалента немає, перекладач шукає слово або словосполучення в мові перекладу, яке має схоже значення з англійським терміном; 3) Описовий переклад: цей метод використовується, коли неможливо знайти точний еквівалент або аналог англійському терміну. У такому випадку перекладач описує значення терміна за допомогою кількох слів або речень. [4]

При виборі методу перекладу багатокomпонентного терміна важливо враховувати контекст, в якому вживається термін, стилістичні особливості тексту, мовні норми мови перекладу.

Розглянемо приклад перекладу терміну "quality control report". Спочатку перекладаємо ключове слово "report" - це буде "звіт". Далі перекладаємо "control" - "контроль".

Наостанок перекладаємо "quality" - "якість". У результаті отримуємо чіткий та зрозумілий переклад: "звіт про контроль якості". Аналогічно перекладаються й

інші подібні терміни: "bill pay service" - "послуга оплати рахунків"; "assets valuation reserve" - "резерв оцінки майна"; "reserve fund distribution" - "розподіл резервного фонду" [34].

Важливо, щоб перекладач не лише знав терміни, але й розумів їх значення. Це дозволить правильно орієнтуватися в різноманітті значень терміна та обирати найкращий варіант перекладу для конкретного контексту. Наприклад, візьмемо термін "Allowance". Його загальне значення - це "дозвіл" або "схвалення".

Однак, залежно від контексту, його конкретне значення може бути таким:

- виплата або грошова сума, яка регулярно надається особі для задоволення її власних потреб зокрема в рамках певних нормативно-правових актів;
- сума, на яку може бути збільшена певна стаття бюджету;
- знижка або пільга, яка надається платнику податків. Тому, перекладаючи термін "allowance", важливо враховувати контекст, в якому він вживається [2].

Висновки до розділу 2

Підсумовуючи, можна сказати, що переклад економічних термінів в англійських онлайн-новинах має ряд особливостей, обумовлених динамічним розвитком економіки, появою нових термінів та понять, а також необхідністю адаптації перекладу до контексту та цільової аудиторії. Серед основних труднощів, з якими стикаються перекладачі при перекладі економічних новин є відсутність прямих еквівалентів для термінів, оскільки не всі англійські економічні терміни мають прямі відповідники в українській мові; Багатозначність термінів; Розуміння специфіки економічної термінології (для точного та коректного перекладу економічних термінів перекладач повинен глибоко розуміти специфіку цієї галузі). Переклад економічних термінів – це складне завдання, яке потребує від перекладача високого рівня знань та навичок.

РОЗДІЛ 3. СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В ПРОСТОРИ ЗМІ

3.1 Способи перекладу економічних текстів

Економічний переклад відіграє ключову роль у міжнародних бізнес-процесах. Співпраця з іноземними партнерами неможлива без роботи з фінансово-економічними документами [26]. Саме тому якісний економічний переклад цих документів є свідченням професіоналізму компанії та сприяє формуванню довіри до неї з боку партнерів.

У сфері фінансів та цифр точність і повна відповідність оригіналу мають вкрай важлив значення. Неприпустимо спотворювати інформацію при перекладі економічних текстів, адже це може призвести до серйозних наслідків, таких як фінансові втрати, зрив контрактів, погіршення репутації компанії [15]. Тому перекладачеві потрібно вибрати еквівалент терміна, який належно відображає економічний контекст. Таким чином, при перекладі багатокomпонентних термінів у текстах економічної спеціалізації перекладачам часто доводиться використовувати не один, а кілька методів перекладу. Серед них: калькування, функціональна заміна, конкретизація, транслітерація. Розглянемо детальніше кожен із методів.

Метод калькування є найпоширенішим при передачі англійських термінів українською мовою [29]. Під час калькування кожний компонент терміна передається послідовно. Цей метод ефективний у випадках, коли відсутні конфлікти між граматичними та лексичними системами української та англійської мов. Наведемо приклад:

“The value-added tax (VAT) is an indirect tax that is imposed on the consumption of goods and services”. – “Податок на додану вартість (ПДВ) – це непрямий податок, який стягується зі споживання товарів та послуг.”

У цьому прикладі англійське словосполучення "value-added tax" перекладено українською як "податок на додану вартість". Це приклад типу перекладу, який

називається калькуванням, при якому структура та лексика мови оригіналу точно копіюється мовою перекладу [30].

Слово "value-added" перекладено дослівно як "додана вартість", що є прямим калькуванням англійського словосполучення. У словнику маємо варіанти перекладу, як: "вартість обробки", "додана вартість", "приріст вартості". Слово "tax" також перекладається дослівно як "податок". Проте згідно з словником має також інші варіанти перекладу: "мити", "збір", "тягар", "випробування", "надмірна вимога", "вимагати", "напружувати", "членські внески", "розмір рахунка", "податок на предмети розкоші".

У даному випадку немає українського відповідника, яке б передавало точне значення слова "value-added". Тому для більш точного та нюансованого перекладу використовуємо калькування.

Наступним методом за частотою його використання є метод функціональної заміни. Цей прийом застосовується тоді, коли жодне з фіксованих у словнику значень не відповідає контексту.

Візьмемо для прикладу термін "Gross domestic product (GDP)" (Внутрішній валовий продукт, ВВП). Електронний словник "Multitran" [38] пропонує такі значення для його компонентів:

- gross - gros, маса, бруто, кричущий, неприпустимий;
- domestic - сімейний, домашній, місцевий, вітчизняний; свійський, ручний, внутрішньодержавний;
- product - продукція, виріб, фабрикат, результат, наслідок, витвір, добуток, плід.

Однак, жоден з цих перекладів не є точним в даному контексті. Тому перекладач використовує метод функціональної заміни, щоб знайти відповідне значення терміну, яке відповідає комунікативному завданню тексту. Це означає, що перекладач не просто використовує словникові відповідники, а враховує

контекст та сенс тексту, щоб знайти найкращий варіант перекладу. Відповідно, переклад подібних термінів без урахування контексту неможливий.

Розглянемо ще один приклад [5]: "At the same time, such a move to negative rates may imply that central banks are out of ammunition in combating recessionary pressures in the economy and that, if this fails to produce good results, there may not be anything left to do." - "У той час, такий рух до негативних процентних ставок може означати, що центральні банки "витратили боєприпаси" в боротьбі з економічним спадом, і якщо цей захід не дасть хороших результатів, то, можливо, інших засобів у них не залишиться" [5].

Термін "recessionary pressures in the economy" складається з п'яти слів, кожне з яких має своє значення:

- recessionary – занепадницький, кризовий;
- pressure – тиск, тиснення, натискання, вплив, натиск, скрутні обставини, тяжке становище, скрута, невідкладність;
- in – в;
- the – артикль, який не має аналога в українській мові;
- economy – господарство, економіка, ощадливість, економічність, система, структура, організація, економність, заощадження. Прямий переклад цього терміну може звучати як "кризовий дефіцит в економіці". Однак, з метою збагачення виразу та адаптації до контексту, було підібрано більш оптимальний варіант – "економічний спад" [31]. Важливо також зазначити, що артикль "the" не перекладається українською мовою, адже артиклі не є частиною української граматики.

Наступним розглянемо метод конкретизації [35]. Це коли відбувається заміна слова чи словосполучення з широким значенням на одиницю мови перекладу з більш вузьким значенням, тобто звуження вихідного значення.

Одним із прикладів застосування методу конкретизації при перекладі економічних термінів є використання абстрактних англійських термінів, які без додаткових пояснень чи конкретизації можуть бути неточно передані українською мовою. Розглянемо такий приклад:

Англійським терміном "investment" [32] можна описати процес вкладення коштів у будь-які активи чи проекти з метою отримання прибутку. Однак українською мовою цей термін можна перекласти як "інвестиції", що не завжди може передати весь спектр значень і контекст, використаний в оригінальному тексті.

Тому при перекладі економічного тексту, в якому згадується термін "investment", доцільно використовувати прийом конкретизації. Наприклад, залежно від контексту, перекладач може використовувати більш конкретні терміни, такі як:

Фінансові інвестиції: коли йдеться про вкладення коштів у фінансові інструменти, такі як акції, облігації або інші фінансові активи.

Промислові інвестиції: коли йдеться про вкладення коштів у виробничі підприємства, машини, обладнання та інші засоби виробництва.

Інвестиції в інфраструктуру: коли йдеться про інвестиції в будівництво або поліпшення інфраструктури, наприклад, доріг, енергетичних мереж, транспорту та інших комунальних послуг [36].

Такий підхід забезпечує більш точний переклад і краще передає зміст оригінального тексту, враховуючи конкретний контекст і мету вживання терміну "інвестиції".

Розглянемо більше прикладів:

- manufacturing output – не просто обсяги виробництва, а обсяги промислового виробництва;

- "We need to focus on increasing productivity." - "Нам потрібно акцентувати увагу на збільшенні продуктивності праці". Productivity має багато значень, серед яких: продуктивність, родючість, врожайність, урожайність, плодоношення, рентабельність, ефективність. Але саме у цьому контексті завдяки методу конкретизації було обрано найбільш відповідний переклад [39].

- "The company plans to invest in infrastructure." - "Компанія планує інвестувати в будівництво доріг та інші об'єкти інфраструктури".

Використання транскрипції або транслітерації у перекладі обмежене. Ці методи доречні тоді, коли немає українського відповідника через відсутність такого явища в українській економічній професійній сфері, а пояснення є надто громіздким. Наприклад, "hedger" транслітерується як "хеджер", "netting" як "нетинг", а "acceptor" як "акцептор" або "акцептант". Транслітерація та транскрипція використовуються також при перекладі власних назв та деяких аббревіатур, наприклад, "DAGMAR model" перекладаємо як "модель ДАГМАР, Brexit (перші дві літери слова «Britain» і слово «exit») українською – «брекзит» [15].

3.2 Значення контексту при перекладі англійських економічних термінів

У точному перекладі англійських економічних термінів на українську мову, контекст відіграє вирішальну роль. Економічні терміни мають свої специфічні нюанси та значення, які можуть змінюватися залежно від контексту, в якому вони вживаються. Тому, для вибору найточнішого українського еквівалента та ефективної передачі задуманого значення, необхідно ретельно розуміти контекст.

Терміни, які мають кілька перекладів тісно пов'язані зі змістом речень. Однак контекст не обмежується одним реченням, а іноді охоплює кілька речень або навіть весь текст, особливо коли необхідно перекласти його заголовок. У зв'язку з цим ми виділяємо:

1. Вузький контекст - одне речення;
2. Широкий контекст - два і більше речень.

У самому контексті необхідно розглядати контекстуальні визначення- слова і терміни, які взаємодіють з полісемантичним терміном і сприяють уточненню його значення.

Аналіз значень здійснюється в межах одного або декількох речень, при цьому перші два значення можуть бути в одному реченні. Третє значення, яке представляє значення широкого контексту, може знаходитися в попередніх або наступних реченнях. Ці значення можуть включати термінологічну лексику або загальноживані вирази. Один і той самий термін або слово може мати лексико-синтаксичне значення в одному випадку, морфологічне - в іншому, і значення широкого контексту - в третьому [28].

При перекладі спеціалізованої термінології, в тому числі економічної, використовуються різні підходи, такі як лексичні, лексико-семантичні та лексико-граматичні трансформації. Основне завдання перекладача - ретельно підібрати метод для кожного терміна, щоб максимально точно передати його суть [12].

Як вже згадано вище, економічні терміни можуть мати специфічні значення в конкретних галузях або сферах. Наприклад, у фінансовій сфері термін "капітал" має інше значення від його значення в економіці. Розуміння галузі або сфери, до якої належить вихідний текст, має вирішальне значення для вибору найточнішого українського перекладу.

Цільова аудиторія та мета перекладу також мають значний вплив на вибір підходу до перекладу. Офіційні економічні звіти, наприклад, вимагають використання точної та технічної мови, тоді як тексти для широкої аудиторії можуть бути більш зрозумілими та доступними за допомогою простих термінів.

Окрім того, на переклад економічних термінів можуть впливати культурні та мовні відмінності між англійською та українською мовами. Наприклад,

англійський термін "welfare" може не мати прямого еквівалента в українській мові через культурні відмінності в системах соціального забезпечення.

Задля поліпшення перекладу, де контекст має ключову роль потрібно

- Уважно проаналізувати весь текст, а краще весь документ, щоб зрозуміти контекст, у якому вжито економічний термін.
- Дізнатись можливі варіанти перекладу українською мовою та розглянути їхні нюанси та значення в конкретному контексті. Для цього варто звернутися до словників та спеціалізованих ресурсів, що стосуються конкретної галузі чи сфери.
- За потреби звернутися за порадою до експертів у відповідній економічній галузі або до професійних перекладачів з досвідом роботи з економічною термінологією, щоб забезпечити точний і відповідний до контексту переклад.

Очевидно, що переклад економічних термінів є складним завданням для перекладача, і вимагає від нього високого рівня майстерності в обох мовах, глибокого розуміння мовної картини світу, а також експертних знань в галузі науки чи техніки, до якої відноситься переклад. Навіть при розширенні міжнародних культурних та економічних зв'язків, використанні сучасних засобів комунікації, таких як Інтернет, і взаємному збагаченні мов та культур, перекладач повинен розуміти, що кожна мова – унікальна та розвивається самостійно. Кожна мова має свої власні мовні та культурні реалії, і часом з'являються нові поняття, які ще не мають еквівалентів на момент перекладу на інші мови.

3.3 Специфіка перекладу англійських економічних термінів українською мовою на матеріалі текстів онлайн новин BBC

Тексти онлайн новин BBC характеризуються лаконічністю та інформативністю, що вимагає від перекладача точного та стислого перекладу англійських економічних термінів українською мовою. При перекладі таких термінів,

перекладач повинен враховувати кілька факторів для досягнення належної якості перекладу [16]. Перш за все, головним елементом є тематика тексту. Тематика визначає коло термінів, які можуть зустрітися в перекладі. Наприклад, у тексті, що стосується фондового ринку, можуть зустрітися такі терміни, як "stock market" (фондовий ринок), "share" (акції), "profit" (прибуток) тощо. Отже, перекладач повинен мати достатнє розуміння тематики, щоб точно перекласти ці терміни з англійської на українську мову.

Другим головним елементом є цільова аудиторія тексту. Цільова аудиторія визначає рівень складності та доступності перекладу. Наприклад, текст, призначений для фахівців у галузі економіки, може містити більш складні та спеціалізовані терміни, ніж текст, призначений для широкого загалу. Тому перекладач повинен враховувати цільову аудиторію та використовувати відповідний рівень термінології, щоб забезпечити зрозумілість та зручність сприйняття перекладу.

Більше того, у мові Інтернет-ЗМІ найбільш поширеними є такі фігури, як сленг, метафори, епітети, гіперболи, ідіоми та антитези [10]. Наприклад, у британській щоденній діловій газеті "Financial Times" переважно використовуються метафори та епітети, оскільки видання має консервативний характер і розраховане на ділову аудиторію.

Наприклад, у реченні "Deutsche Bank reviews UK operation in warning shot over EU referendum" [40]. Метафора "warning shot" означає не попереджувальний постріл, а конфліктну ситуацію, яка є попередженням, сигналом чогось більш небезпечного. Розглянемо ще декілька прикладів з сайтів "BBC News" та "The Guardian Weekly":

- "Tech giants face a chilly reception in Europe" - "Технологічні гіганти стикаються з недружнім прийомом в Європі" (chilly reception);
- "Other data illustrate the speed with which oil companies have reacted to the crude price collapse (обвал цін)" [37];

- "Supply chain woes continue to cast a shadow over the economy. - Проблеми з ланцюгами поставок продовжують затмарювати економіку";

- "The project deferrals already announced could be just the start of a big wave of delays (велика хвиля затримок)" [37] ;

Більше прикладів перекладу англійських економічних термінів на матеріалі текстів онлайн новин BBC:

- "The central bank announced a cut in interest rates to stimulate borrowing." - "Національний банк оголосив про зниження процентних ставок для стимулювання кредитування". Тут було застосовано при перекладі функціональну заміну, а саме "cut in interest rates" перекладено як "зниження процентних ставок".
- «Investors foresee Earnings Per Share recovery, but they may find the earnings valley ahead is deeper than expected,» Bannister wrote to clients Tuesday» («CNN», 24.01.19) - «Інвестори передбачають відновлення прибутку на акцію, але вони можуть виявити, що долина прибутку вперед є глибшою, ніж очіувалося», – писав Банністер у вівторок». Було застосовано трансформацію калькування, а саме "earnings valley" перекладено, як "долина прибутку";
- "Government unveils plan to boost infrastructure investment" - "Уряд представляє план збільшення інвестицій у інфраструктуру". Тут було застосовано функціональну заміну, де "boost" перекладено як "збільшення";
- «In a press briefing, China said it "supports the relevant company [Huawei] to defend its legitimate rights according to law"» («BBC», 20.5.19) - «У прес-брифінгу Китай заявив, що «підтримує відповідну компанію [Huawei], щоб захистити свої законні права». Було застосовано калькування;

Необхідним елементом перекладу економічних термінів є здатність розуміти та враховувати контекст, в якому вони вживаються. Один і той самий термін може

мати різні значення залежно від контексту. Наприклад, термін "yield" може означати як дохід від інвестицій, так і врожай у сільському господарстві. Тому перекладач повинен враховувати контекст тексту та обирати відповідний варіант перекладу. У деяких випадках може бути важко знайти повністю еквівалентний термін українською мовою для англійського економічного терміна. У таких випадках перекладач повинен шукати найближчий еквівалент або вживати пояснювальні додатки, щоб забезпечити зрозумілість терміна для українського читача. Наприклад, термін "hedge fund" може бути перекладений як "хедж-фонд" або "інвестиційний фонд з хеджування ризику"[17].

Економічні терміни та поняття постійно розвиваються та змінюються. Перекладач повинен бути в курсі останніх тенденцій та нових термінів у галузі економіки, щоб забезпечити актуальність перекладу. Велика увага має бути приділена оновленню своїх знань і ознайомленню зі специфічною економічною лексикою та термінологією [11]. Тексти новин, зокрема онлайн новин BBC, мають свої особливості стилістики. І ось деякі ключові аспекти, які потрібно врахувати:

- Точність та відповідність: переклад економічних термінів повинен бути якомога точним і відповідати оригінальному значенню, щоб уникнути неправильного тлумачення інформації та забезпечити зрозумілість економічних понять для аудиторії. Важливо використовувати встановлені українські відповідники економічних термінів, слідуючи стандартам термінології та рекомендаціям економічних експертів. Якщо не існує прямого українського еквівалента, рекомендується використовувати описовий переклад, який точно передає значення терміну та його застосування в контексті.

- Переклад економічних термінів повинен враховувати контекст їх використання. Це стосується як загальної тематики тексту, так і конкретного речення, де застосовується термін.

Стиль перекладу має бути узгоджений із стилем оригіналу, тобто бути формальним, нейтральним чи публіцистичним залежно від тексту.

Важливо уникати дослівного перекладу, або кальки, коли англійські терміни перекладаються українською без урахування їх граматичних і стилістичних особливостей.

Крім того, необхідно враховувати культурні та мовні особливості обох мов. Це може включати, наприклад, різницю в системах бухгалтерського обліку, податкових системах або економічних інструментах.

У окремих випадках може виникнути потреба адаптувати термінологію або використовувати додаткові пояснення, щоб забезпечити зрозумілість для цільової аудиторії.

Як уже зазначалося, переклад ідіом і метафор, які часто застосовуються у економічних текстах, вимагає особливої уваги. Важливо зберегти образність та емоційний вплив мови оригіналу, використовуючи відповідні українські аналоги або описовий переклад. Іноді може бути потрібним пояснення ідіоми чи метафори для забезпечення її зрозумілості цільовій аудиторії.

Висновки до розділу 3

У першому підрозділі третього розділу було розглянуто основні методи перекладу економічних текстів, серед яких: калькування (послідовна передача кожного компонента терміна, ефективна за відсутності граматичних або лексичних конфліктів між мовами), функціональна заміна (пошук відповідного терміна, який відповідає комунікативній меті тексту, коли прямого еквівалента не існує), конкретизація (заміна широкого терміна більш конкретним у мові перекладу для звуження початкового значення), а також транскрипція та транслітерація (обмежується випадками, коли український еквівалент відсутній, а пояснення є громіздким, насамперед для власних назв та деяких аббревіатур).

Переклад економічних термінів повинен бути точним та еквівалентним оригінальному значенню, дотриманим єдиного стилю, використовуючи усталені українські еквіваленти та враховуючи культурні та мовні відмінності. Для цього можуть бути використані спеціалізовані термінологічні ресурси.

У другому розділі було проаналізовано значення контексту у перекладі англійських економічних термінів на українську мову, і можна зробити такі висновки: 1) Контекст критично впливає на точність перекладу економічних термінів, адже вони мають специфічні значення, які можуть змінюватися залежно від контексту; 2) Важливо розрізняти вузький і широкий контексти, що сприяє точному перекладу; 3) Перекладачам необхідно детально аналізувати значення термінів у контексті, звертаючи увагу на лексико-синтаксичні, морфологічні та семантичні аспекти; 4) Застосовуються різноманітні методи перекладу, такі як лексичні, лексико-семантичні та лексико-граматичні трансформації для точного відтворення значення термінів; 5) Розуміння специфіки галузі або сфери тексту є ключовим для вибору адекватного перекладу.

Отже, переклад економічних термінів потребує від перекладача високої кваліфікації, глибокого розуміння мови та галузі, а також уважного аналізу контексту для забезпечення максимальної точності та адаптації до конкретної ситуації.

У третьому підрозділі розглянуто проблеми, що виникають при перекладі англійських економічних термінів на українську мову, зокрема в контексті онлайн-новин. Основні висновки та ключові моменти, які варто включити: 1) Збереження стилю та виразності оригіналу, використання ідіом, метафор та інших мовних фігур сприяє зрозумілості та ефективності перекладу; 2) Необхідність уникати буквального перекладу, який може призвести до помилкового розуміння, зокрема при перекладі ідіом та метафор; 3) Перекладач має бути обізнаним з останніми тенденціями та новими термінами в галузі економіки для забезпечення актуальності перекладу.

ВИСНОВКИ

У цьому дослідженні ми детально проаналізували теоретичні основи перекладу англomовних економічних текстів, зосередившись на онлайн-новинах, зокрема на текстах новин BBC.

Перший розділ присвячений дослідженню процесу формування термінів у сучасному англomовному економічному дискурсі, а також проблемі запозичень в економічній термінології. Ми виявили, що динамічний розвиток економіки спричиняє появу нових термінів та понять, які потребують адекватного перекладу.

Другий розділ розкриває особливості перекладу економічних термінів в онлайн-новинах. Такий переклад має свої нюанси, обумовлені швидким розвитком економіки та появою нових понять. Перекладачі стикаються з труднощами, адже не всі терміни мають прямі еквіваленти в українській мові. Тому важливо обирати найбільш точний варіант перекладу, який чітко передає значення терміну, відповідає контексту та враховує цільову аудиторію. Деякі терміни можуть мати кілька варіантів перекладу, залежно від контексту та цільової аудиторії.

У третьому розділі досліджуються різні аспекти перекладу економічних текстів, зосереджуючись на англomовних економічних термінах та їх перекладі українською мовою, зокрема на прикладах онлайн-новин. Особлива увага була приділена способам перекладу економічних термінів: ми проаналізували різні методи перекладу економічних термінів, такі як калькування, описовий переклад, функціональна заміна, та дослідили їх доцільність в залежності від контексту; Значенню контексту: ми підкреслили важливість врахування контексту при перекладі економічних термінів, адже саме контекст визначає точний сенс терміну; Особливостям перекладу економічної термінології в онлайн-новинах: ми дослідили специфіку перекладу економічних термінів в онлайн-новинах, де важливо зберегти стиль і виразність оригіналу, уникати дослівного перекладу та бути в курсі нових тенденцій в економіці.

Дане дослідження надає цінні рекомендації перекладачам, які займаються перекладом економічних текстів, зокрема на прикладі текстів онлайн новин. Також важливо зазначити, що переклад економічних термінів – це складне завдання, яке потребує від перекладача високого рівня майстерності, глибокого розуміння мови та галузі, а також уважного аналізу контексту для досягнення максимальної точності і адаптації до конкретної ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики /Ф.С. Бацевич. – К. : Видав. центр «Академія», 2004. – 320- 344 с.
2. Бесклетна О.О. Структурні особливості перекладу складних термінів фінансової лексики з англійської мови на українську. URL:
http://files/image/konf_13/doklad
3. Борисова Л.І. Основні методи перекладу складних економічних термінів та термінів–словосполучень.
4. Борисюк Т.Б. Англо-український та українсько-англійський словник-мінімум економічних термінів ; за заг. ред. Т.Б. Борисюк та ін. Рівне : РДТУ, 2002. 44 с.
5. Виноградов, В. С. Введення в перекладознавство (загальні та лексичні питання). М.: Видавництво інституту загальної середньої освіти РАО, 2001. 224 с.
6. Воскобійник В. І., Іщенко В. Л. Особливості семантичної деривації в англійській економічній терміносистемі. Мова і міжкультурна комунікація. 2019. Вип. 2. С. 15 – 24. URL:
<http://journal.puet.edu.ua/index.php/mmk/article/view/1623>
7. Воскобійник В. Когнітивні чинники формування назв осіб в англійській економічній терміносистемі. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов. 2007. Вип. 2. С. 172–179.
8. Дуднік Г., «АНГЛОМОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВО ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ» URL:
<http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/1711/53%D0%B0.pdf?sequence=1>

9. Іщук А. А. "СТРУКТУРНІ ТА СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ". Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. С. 141-145
10. Каменський Д. Ю., «Лінгвостилістичні та прагматичні особливості перекладу рекламних текстів». 2021. URL:
<http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/11798>
11. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури.: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. 2018. URL:
https://books.google.com.ua/books?id=6cZwDwAAQBAJ&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
12. Карабан, В. І., Мейс, Дж. Переклад з української мови на англійську мову. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с.
13. Коваленко О. В. "ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У ТЕКСТАХ НОВИН У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ". Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.
<https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.2-3/14>
14. Ковальська Н. А. Релевантність економічного дискурсу // Матеріали II міжнародної науково-практичної заочної конференції «Лінгвокогнітивні та соціокультурні аспекти комунікації». зб. Острозька академія, 2013. URL :
<http://naub.oa.edu.ua/2013/relevantnist-ekonomichnoho-dyskursu/>
15. Ковальчук М., Сігова Д. "Наука. Освіта. Молодь." ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ с. 201-202.
16. Ковтун О. В., Бойван О. С. Способи перекладу рекламних слоганів. *PHILOLOGICAL SCIENCES, INTERCULTURAL COMMUNICATION AND*

TRANSLATION STUDIES: AN EXPERIENCE AND CHALLENGES. 2021. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-073-5-2-29>

17. Коломієць Л. С. Проблеми перекладу англомовних текстів з порушенням лінгвостилістичних норм: thesis. 2010. URL:

<http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/17728>

18. Кончаков А. С., «Проблеми перекладу англомовних економічних текстів». 2021. URL: <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/11802>

19. Кучменко М. В., Байдак Л. М. Лінгвістичні особливості прислів'яних текстів : thesis. 2005. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/19707>

20. Левкович Д. О. Труднощі перекладу англомовних текстів. 2022. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87409>

21. Лютянська Н. І. «Полікодовість як ознака англомовних мас-медійних текстів. *Науковий вісник ДДПУ імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2019. № 11. С. 88–92. URL: <https://doi.org/10.24919/2663-6042.11.2019.175422>

22. Максименко О. В. «Етнокультурні виміри перекладу текстів новин. *Мовні і концептуальні картини світу*». 2004. Вип. 12, ч. 2. С. 31–35.

23. Мацак, Ж. Г. «Переклад термінів фінансової галузі українською мовою». *Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського. Частина 1*. 2008. Вип. 1 (48). С. 167–171

24. Подвойська О. «Труднощі перекладу рекламних текстів». *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Лінгвістика"*. 2017. Вип. 29. С. 166–172.

25. Подсевак К. «Деякі особливості перекладу українською мовою текстів» *Вісник науки та освіти*. 2023. № 8(14). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-8\(14\)-268-278](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-8(14)-268-278)

26. Поліщук, А.В. «Особливості адекватного перекладу науково–технічних текстів. Види науково–технічного перекладу». Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN
&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nzbdpufn_
2016_10_17.pdf

27. Помаз В. «Лексичні особливості англomовних газетних текстів». 2015.
URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39281>

28. Савицька, Л. В. «Особливості перекладу англійських економічних термінів українською мовою. Лінгвістичні дослідження». 2013. Вип. 35. С. 252–257

29. Савченко Є. О. «Перекладацький аспект англomовних текстів». 2021.
URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86642>

30. Сегол Р. І. «Редагування перекладу текстів англomовних телесеріалів» : thesis. 2010. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/845>

31. Сидорчук А. В. «Лексико-стилістичні та функціональні аспекти перекладу англomовних рекламних текстів». 2021. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/11589>

32. Стовпак О. «Проблема двозначності та невизначеності перекладу англomовних текстів» : thesis. 2015. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/40039>

33. Толчеєва Т. С. «Продуктивність моделювання термінів бізнес-економіки в англійській мові та їхня міжнародна гармонізація». Науковий часопис Національного Педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов. 2015. Вип. 13. С. 190–195.

34. Циганюк В.М.,» Особливості перекладу англійських економічних текстів українською мовою». URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.16.39>

35. Чугу С. «Інтермедіальний аспект анотацій сучасних прозових англomовних текстів». *Молодий вчений*. 2021. № 10.1 (98.1). С. 115–118. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-98.1-29>

36. Шемет А. А. «Семантичний аналіз текстів перекладу»: master's thesis. 2020. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81303>

37. Financial Times. Vol 154, No. 3, May 19 2015.
38. «Multitran» Dictionary. <https://www.multitran.com/>
39. Petrovska N. «Особливості перекладу термінів англомовних дипломатичних документів». *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 1 (9). С. 139–148. URL: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-01-139-148>
40. The Guardian Weekly. Vol. 188, No. 6, January 18–24 2013
41. Vasylieva T. I. «Peculiarities of the translation of English economic terms». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 41. С. 128–131